

anaitasuna

AGOZTUA (8) 1966 XIV URTEA N.º 138 Dep. Legal S.S. 1092-1959 Zuzendaritza: J. A. Elustondo (Bilbon). Arantzazuko Irarkolan.

JAKIN aldizkaria

10-gr
urtean

Eskatu zuzenbide onetara:

Revista JAKIN
Arantzazu-Oñate
(Guipúzcoa)

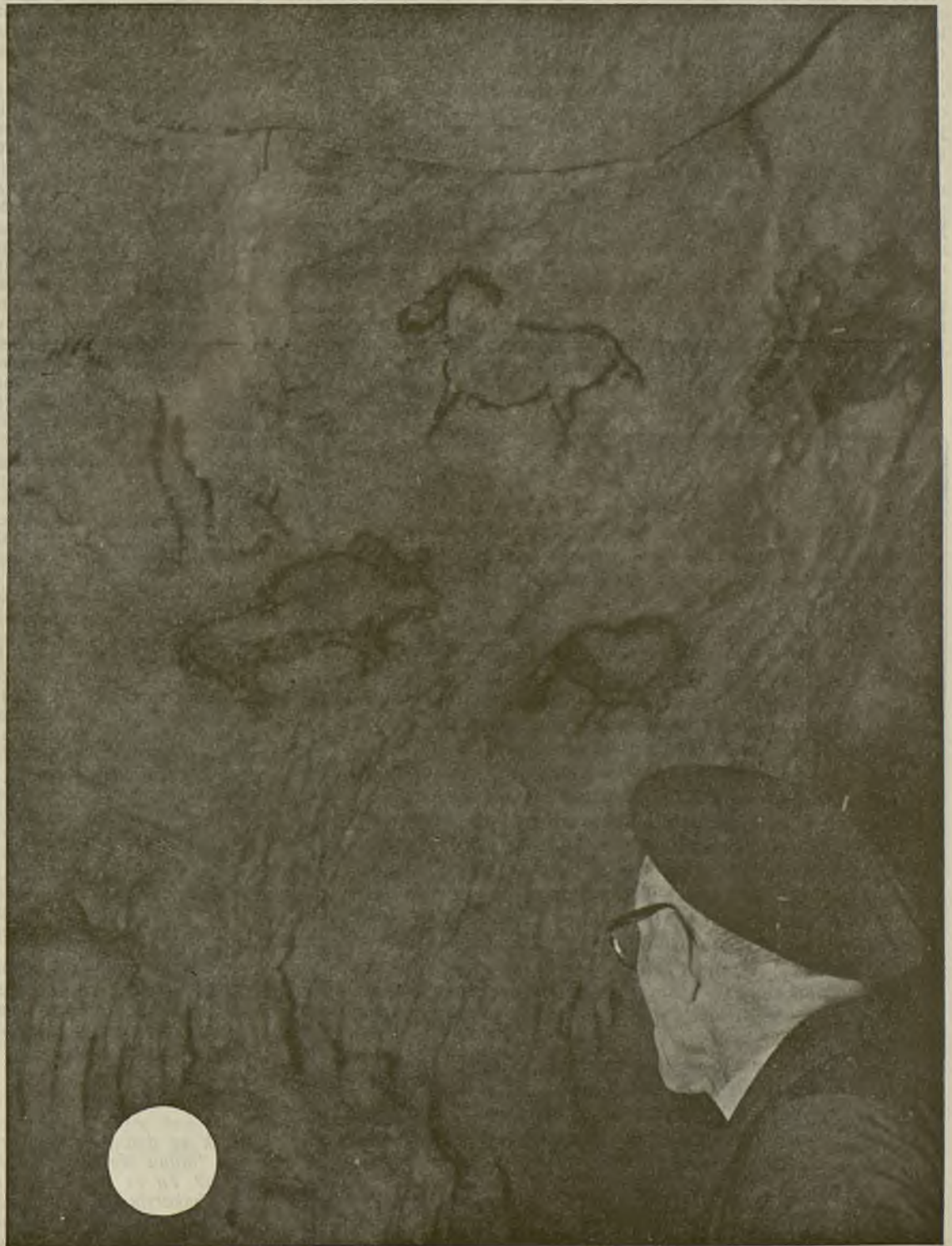
Aurton ospatuten dogu Santimamiñe-ko artzuloa aurkitu zanetik berrogeitamargarren urtea. Erretratu au JAKIN aldizkariak azkenetarikoz zerbaki batean agertu eban eta bertan argi ikusten da Santimamiñe-ko artzu-pinturak zein atsegingarriak diran.

JAKIN-EN MOGIMENTUA

JAKIN aldizkaria jaietz dago aurton, hamar urte betetan ditualako. Hamar urte. Irakurle, pentseko dozu bearbada, ez dala beste munduko gauzea hamar urte bizitera allegetea. Egia. Baiña, ez da ain gitxi be euskal kulturazko errebista batentzat, ze, euskal kultur-aldizkari bateri, hamar urtetan asko sufritzea toketan jako (diru ta idazle urritasuna ez dira sufrimenturik txikienak, noski). Orregaitik ez da beti errez aureari yoranez begiratzea. Baiña esan daikegu JAKIN'ek momenturik gorrienak eta bal-tzenak igaro dabezala. Bizitza bera be ez da erreza, baiña gatxagoak dirala, uste dot, jaiotza ta lenengo pausoak. Gatxagoak bai: alde batetik, bidea ta nundik-norakoa ez diralako garbi ikusten, eta bestetik edonun topetan diralako zenbat-gura enbarazo. Dana da jausi-bearra, asikeran.

EUSKERAREN SALBABIDEA KULTURAN

Asmo sutsuetan murgildurik, 1956-ko udazkenean jaiotzen euskal letretara JAKIN. Ta zer egin dau JAKIN'ek (6-garren orrira)

amar urteotan, euskal errealidadean?

Erreòista ta talde bat lez JAKIN, osoan, begiraturik, nik JAKIN euskal kulturaren sortzaille ta kreatzaille ezpada be, eragille lez, bai, ikusten dot. Gure aldizkariaren ja-

torrizko destinoa ta joera da kultura, Jose Azurmendik diñonez. Ta olaxe da, bai, ze lenengo zenbakiko ataritik ari jakuz esaten: "Gure euskera, kultur-joera ta kultur-ats guzietan murgil ez bitartean, aizea orrazten ari gera".

Asikeratik euki dabe jakin-

lariak, galdu ezifnezko uste ta asmo serio ta amorratu bat: kultura, jakintza, euskeraz egitea. Alde ontatik, jakintzak askatuko gaitun konbizioa. Sarri ta sarri, era askotara, deadar egin dau JAKIN'ek euskera kultura barik eriotzara doala zuzen. Ta

geu izango gintzake, geure erru ta alperkeriz, iltzaille.

Beste abixu bat be, asiera asieratik, emoten deusku JAKIN'ek: gaurkotasuna, bizitasuna; irakurgarritasuna, berba baten... Ta asierako asmo au indartzenago dau oraindik: "Edertu dezagun gure izkuntza. Egungo arazoetara egokitu. Saia gaitezen edozeratariko gai ta arazo, euskeraz erabiltzen". Ta izan be, euskera bizitzeko bear dogu, alkar ulertzeko, ta ez adornu edo pitxigarri bat lez. Bizitzeko gura badogu euskera, ta euskeraren bizia nai izan ezker, ortarako, derriorrez, kultura dogu bearrezkoa. Bear aña euki ezta be, ezin ukatu len baiño obeto gagozala, kultura arloan, gaur. Ta euskal kultura onen egitearen eta zabaltzearen arazoan, zeregin apartekoa euki ebal —eta eukiko dabela, segurutik— JAKIN'ek pentsetan dogu. Bai JAKIN aldizkariaren bitartez, bai JAKIN'eko kultur-liburuekin, ta baita be jakinlariekin.

gaur be euria ari dau

Ta domeka arrasti onetan euri ari dau. Gaur be neure gelako leiotik euria ikusten dot mundua bustitzen. Gaur be euria egiten dau.

Goizetik, barriz, eguzkia zan nagusi. Goizean, eguzki printzak ixartu naute. Gaur goizean argi zan.

Gerora, illundu egin dau. Eta orain, oster a be, euri ari dau.

Ta nire egunkiaren orrietan berba oneek idatzi dotaz.

*Ta arrastiaren eriotz,
argi izpi goibel,
biotzaren antzo,
nun bizi, zer egin,
ezer gabe.*

Ta beheragoan, ene luma berba onetara itzuli da, ene arima lerro orreen erdira irauliaz:

*Ta ni,
bakar, illun, baltz,
arantza arteko zure kabian
sartu ezifnean.
Arrats illean,
iltzeetan josia
ene arima
illun
eta
mintzul.*

Bakarrik nagoela, beste milla gazteen antzera, nik be bakardade itunaren kate mintzoak ausi gura izan dotaz. Eta irratia zabaldu dot; irratia kantari egoen: Sermoi ta bestelakoak irratitik entzuteak narda emon oi deust. Eta gaur are geiago

Irratiak berba oneek esaten ebazan bere doinuagaz: Adios, amor... "El silencio" deritxon abestiaren berbak.

Laiño arte onetan asko gustatu jat kantua, ainbestez polito kantatua. Tronpetaren soinu zoliarekin ebillen jolasean neskato gaztearen abots ezta. Beste bein be entzuna neban kantu au berau, baiña orduan tronpeta bakar batek, orkestina laguntzaille ebalarik: Sentimentu mutu batek erabillen kantua. Baita be entzun dot beste bein: Obra bateko langille bateri entzun neutson: Bere txistua trixturaz betea eldu jatan arimaraiño lanbroz betetako arrasti aretan.

Goitik eta behetik trixtura batean dabil kantua. Trenak eroan eban ainbesteraiño maitea zan adiskidea, eta estaziñoan geratu zan bestea eskuari eragiñaz, eta begiekaz trenaren abiadari jarraituaz: "Solo un silencio quedó, que hablaba de tanto amor..."

Doiñu fiñean, erromantiku kutsu aundiagaz, gaur domeka arrastian "El silencio" entzun dot, curi ari dauan bitartean.

Eta kantau nitaz entero jabetu da. Eta ixiltasunean bertan be kantari negoen: Ixiltasuna eskatuten dauan kantuak neure ixiltasuna apurtu dau.

Maitasunaren deia, ezta —batzuetan—, karraxi bihurturik —beste batzuetan, ala nola Capri c'est fini abestian— maitasuna dabil egungo milla kantuen notetan. Maitasuna, eta bere maitez, ixiltasuna bera be kantu bihurtuten da. Ixiltasun sakona, beheariño erortzen diran notetan.

Maitasuna, maitasuna: Maitatutea eta maiteak izatea gura dogu guztiok. Eta orregaitik kantari gabiltz arrasti otzean, euria darion arrastian.

Bai: gaur be euria ari dau.

Pello M. Zabaleta.

SUJERENTZIAK BEAR DITUGU

Elkarrizketa ta kritika taktika izan leiteke, edo ez. Ta gure artean ez da. Albokoaren kritikari ateak ixten deustonak, laster izango dau barruan illunte negargarria. Ez, danok batuaz, danon artean lan egin bear dogu. Ta JAKIN'ek beti izan dauz ateak zabalik edozein kritiku sar eitean: "Sujerentziak bear ditugu. Bai, bear... Irakurle: idaroki iguzu nai eta uste duzun guztia, ez dugu besterik nai-ta". Erri baten alde bierrean gabiltzan ezker, erri orrekin alkarberbetea izan dogu gidari. Ez daukagu diktadurarik. JAKIN ez dago, gairera, talde fijo baten eskuetan. Urtero urtero bilerara bat egiten da, ta an agerten diran joerak dira gero nagusi. Iritzi billa enkuetak be egin doguz. Egia maite dogu-ta, ez gagoz itxita.

"Ara lan baten egia, errealidadea", esklamatzan eban pozez, urteak direla, Kepa Enbeitak. Ta oindifio gaur, esaten eban "Zeruko Argia"-n Rikardo Arregik euskal letratan JAKIN'en errealidadea ukatueziña dala. Orain ba, irakurle, zuk erantzun bear deuskuzu, arrera abegitsuz ta laguntzaz. Zure zai.

joan mari torrealday.